

საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემია

ქართული ენციკლოპედიის ი. აბაშიძის სახელობის მთავარი სამეცნიერო რედაქცია

მეხრე

მეხრე, დიდ გუთანში შებმული ხარის გამრეკი, გუთნისდედის დამხმარე ხვნაში, რომელიც ხვნის პროცესში უღლის მარცხენა მხარეს იჭდა. აღმ. საქართველოს ბარში 8-12-უღლიან გუთნეულს ემსახურებოდა დღის 4 (1 წინა, 2 შუა, 1 უკანა, ანუ ღირღიტას მ.) და ღამის 2 მ., რ-ებიც მუშაობის პროცესში ერთმანეთს ენაცვლებოდნენ. ღამის მ-ს დამატებით ევალებოდა გუთნეულის გამწევი ძალის (ხარი, კამეჩი) გარეკვა საბალახოდ და მისი მოვლა-პატრონობა დილით, გუთანში შებმამდე, რაშიც ერთი ზემდეტი ალო ეძლეოდა. ღამის მ-დ, ჩვეულებისამებრ, გამოცდილ გლეხს აყენებდნენ. დღის მ-ის მოვალეობას კი ხშირად 12-14 წლის ბიჭიც ასრულებდა. მ-ს კარგი სიმღერაც უნდა სცოდნოდა, რომ ხვნის პროცესი გაეხალისებინა. მ-ების შერჩევა გუთნის პატრონის (გუთნის დედა) მოვალეობა იყო. მ-ს ხალხურ ყოფაში ზოგჯერ მეურმეს- ურმის დამტარს, წამძღოლსაც უწოდებდნენ. იხ. აგრეთვე სტ. მოდგამი.

ლიტ.: გ უ გ უ შ ვ ი ლ ი პ., გუთნეულის ეკონომიური ორგანიზაცია, „საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის მოამბე“, 1994, ტ. 5 № 3; რ ო ბ ა ქ ი ძ ე ა., მოდგამი, როგორც ექსპლოატაციის ერთი ფორმა რევოლუციამდე საქართველოში, «მიმომხილველი», 1951, ტ. 2; ჩ ი ტ ა ი ა გ., თიანეთის ეთნოგრაფიული ექსპედიციის მოკლე ანგარიში, «ენიმკის მოამბე», 1941, ტ. 11; ჯ ა ლ ა ბ ა ძ ე გ., აღმოსავლეთ საქართველოს სამიწათმოქმედო იარაღების ისტორიიდან, თბ., 1960; ნ ა ნ ო ბ ა შ ვ ი ლ ი ნ., საოჯახო მეურნეობა კახეთში XIX საუკუნის II ნახ. XX საუკ. დასაწყისი, თბ.; 1996.

გ. ჯალაბაძე
